

A tudományos élet magyar fiai

1855 január 3-án halt meg Pollack Mihály (szül. 1773-ban) építész: a magyarországi klasszicizmus építészetének legkiemelkedőbb alakja. Tanulmányait Olaszországban végezte. Működése a polgárság erősödésével esett egybe. Minden megbízatást, a legkisebbtől a legnagyobb jelentőségűig, egyforma lelkiismeretességgel oldotta meg. Némcsak a művészi problémák, hanem az építészet mesterségbeli része is állandóan foglalkoztatta. Munkásságának súlypontja a világi építészet területére esik, de minden műfajjal sikerrel próbálkozott. Középkorú, magánépítkezés, kastély és kúria, városi sorház és palota, egyszerű földszintes ház, vagy nyaraló, egyformán érdekelték. Legfontosabb alkotásai: a régi német színházzal összekapcsolt dunaparti Vigadó (elpusztult), a Magyar Nemzeti Múzeum, a volt Ludovika Akadémia (most Honvéd, „Kossuth” tü-zértisztai iskola) épülete és a Deak-terti evangélikus templom.

A HUNOK HAZÁT KERESNEK

Sok-sok esztendeig békecsigában éltek Szittyaországban Hunor és Magyar ivadéka. Úgy elszaporodtak, mint fűszál a réten s végül férték el egymástól. Ha a tűn halász ki akarta vetni hálóját a folyóba, rátámadt a magyar halász: — Ez az én folyóm, — mondta, — keresse magának halat máshol. Máskor meg a hún pásztor kergette el a magyar pásztor barmát a legelőről.

— Itt az én marháimnak terem a fű, szedd fel innét a sátorfádat. Egyszer aztán azt mondták a húnok ve-rérei a magyarok vezé-reinek: — Az itt a hiba, testvérek, hogy kicsiny marháinkat két ilyen nagy népek. Gyertek, keressünk kö-zösen más hazát, ahol jobban elférünk.

— Nem úgy lesz az — felelték a magya-rok. — Ha megint kö-zös hazában telesszünk meg, megint csak nem férünk meg egymástól. Hanem ha ti itthagytok bennünket és ke-restek magatoknak új hazát, akkor nekünk, magyaroknak elég nagy lesz Szittyaország.

— Igazatok van — mondták a húnok, és fölszedve sátraikat, el-búcsúztak a magyar testvérektől. Megígér-ték nekik, hogy ha olyan házra találnak, amely őket is be tudja fogadni, akkor hírt ad-nak magukról.

Volt a húnoknak egy szentnek tartott sas-féle madaruk, a turul-madar. Az röpködött előttük az utat mutat-va, mikor megindultak új hazát keresni, nap-nyugtáig felé.

Sok országot bejár-tak, sok népet legyöz-tak a húnok, míg elér-ték a Duna mellé, a mai Magyarországra. Itt a római nép volt akkor az úr, mégpedig igen nagy úr. A világ egyik szélétől a másikig ért a római császár hatalma.

Nem is nagyon ijedt meg a római császár, mikor meghallotta, hogy jönnek a húnok. — Legalább egy nép-pel több lesz, amely engem szolgál — mon-dta kevélyen s meg-üzente a húnok kirá-lyának, hogy aranyban fizesse neki az adót.

A húnok királya pe-dig azt üzenete vissza: — Én az adót nem arannyal fizetem, ha-nem vassal. Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.

S amit ígért, állta is. Úgy zúdult a hún lova-sok förgetege a római császár hadi népére, hogy lehetetlen volt előttük megállni. Fu-tott a római, győzött a hún, s véres csaták után megdobantotta a húnok királya lábával a földet.

— Ez a föld pedig most már az én fajtam-marad a világ végeze-téig. Ezt a hún királyt, aki népének új hazát szerzett a Duna—Tisza mentén Attilának hív-ták.

Nem is nagyon ijedt meg a római császár, mikor meghallotta, hogy jönnek a húnok. — Legalább egy nép-pel több lesz, amely engem szolgál — mon-dta kevélyen s meg-üzente a húnok kirá-lyának, hogy aranyban fizesse neki az adót.

A húnok királya pe-dig azt üzenete vissza: — Én az adót nem arannyal fizetem, ha-nem vassal. Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.

S amit ígért, állta is. Úgy zúdult a hún lova-sok förgetege a római császár hadi népére, hogy lehetetlen volt előttük megállni. Fu-tott a római, győzött a hún, s véres csaták után megdobantotta a húnok királya lábával a földet.

— Ez a föld pedig most már az én fajtam-marad a világ végeze-téig. Ezt a hún királyt, aki népének új hazát szerzett a Duna—Tisza mentén Attilának hív-ták.

Nem is nagyon ijedt meg a római császár, mikor meghallotta, hogy jönnek a húnok. — Legalább egy nép-pel több lesz, amely engem szolgál — mon-dta kevélyen s meg-üzente a húnok kirá-lyának, hogy aranyban fizesse neki az adót.

A húnok királya pe-dig azt üzenete vissza: — Én az adót nem arannyal fizetem, ha-nem vassal. Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.

S amit ígért, állta is. Úgy zúdult a hún lova-sok förgetege a római császár hadi népére, hogy lehetetlen volt előttük megállni. Fu-tott a római, győzött a hún, s véres csaták után megdobantotta a húnok királya lábával a földet.

— Ez a föld pedig most már az én fajtam-marad a világ végeze-téig. Ezt a hún királyt, aki népének új hazát szerzett a Duna—Tisza mentén Attilának hív-ták.

Nem is nagyon ijedt meg a római császár, mikor meghallotta, hogy jönnek a húnok. — Legalább egy nép-pel több lesz, amely engem szolgál — mon-dta kevélyen s meg-üzente a húnok kirá-lyának, hogy aranyban fizesse neki az adót.

A húnok királya pe-dig azt üzenete vissza: — Én az adót nem arannyal fizetem, ha-nem vassal. Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.

S amit ígért, állta is. Úgy zúdult a hún lova-sok förgetege a római császár hadi népére, hogy lehetetlen volt előttük megállni. Fu-tott a római, győzött a hún, s véres csaták után megdobantotta a húnok királya lábával a földet.

— Ez a föld pedig most már az én fajtam-marad a világ végeze-téig. Ezt a hún királyt, aki népének új hazát szerzett a Duna—Tisza mentén Attilának hív-ták.

Nem is nagyon ijedt meg a római császár, mikor meghallotta, hogy jönnek a húnok. — Legalább egy nép-pel több lesz, amely engem szolgál — mon-dta kevélyen s meg-üzente a húnok kirá-lyának, hogy aranyban fizesse neki az adót.

Aranyoknak

Levélmintás kerek terítő

A 12 levélrészből álló terítő kb. 30 cm átmérőjű. 80-as horgoló-cérnából, 14-es horgolótűvel kész-ül.

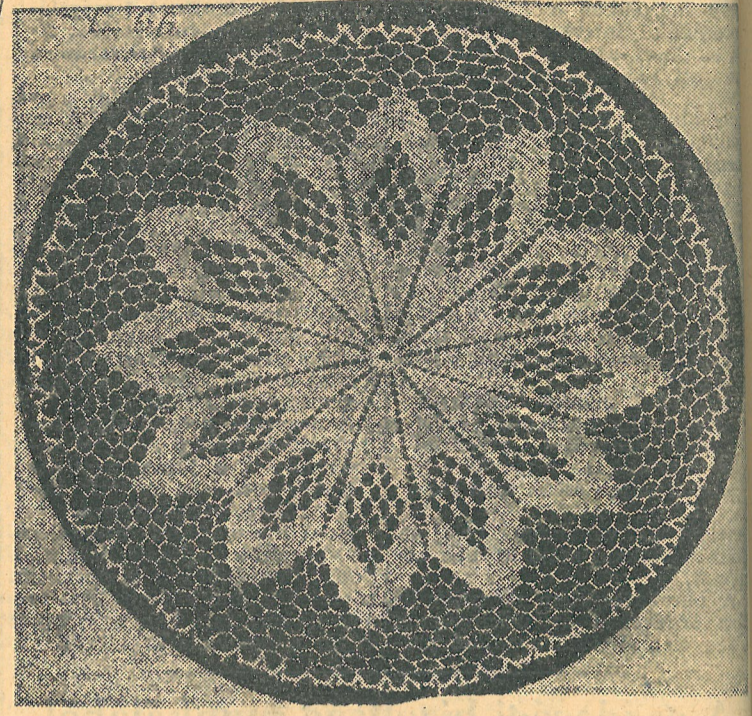
Első sor. 8 láncszemből kört horgolunk.

Második sor. A körbe 48 egyráhajtásos pálcát hurkolunk.

Harmadik sor. 3 egyráhajtásos pálcát és 1 két-láncszemes ívet váltakozik körbe. A kétláncszemes ívet egy pálcát ki-hagyásával horgoljuk.

Negyedik sor. Az előző sor 3 egyráhajtásos pálcacsoportja fölé 5 egyráhajtá-sos pálcát horgolunk úgy, hogy az első és az utolsó pálcába 2—2 pálcát készítünk. A pálcacsoport-ok közé 3 láncszemet horgolunk.

Ötödik sor. 7 egyráhajtásos pálcát és egy 3 láncszemes ívet váltakozása. A

Jó tudni...

Rozsdafolt. Egy mogyorónagy-ságú heresőt (oxálsav) 2 dl. víz-ben feloldunk és forrón a rozsdás részt belemártjuk. Ezt megismé-teljük 2—4-szer, amíg a folt eltű-nik. Utána bő vízben öblítjük.

Kátrány-, korom-, kocsikenőcs-folt. A foltot előbb zsírral beken-jük, azután meleg szappanoldat-ban vagy terpentinben áztatjuk, utána mossuk.

Tintafolt. Előbb nyers tejben áztatjuk, utána porrá tört citrom-sót kevés vízben feloldunk és ab-ban áztatjuk, vagy citromlevet csepegtetünk rá.

Gyümölcsfolt. Kéngéz fölé tar-tjuk, amíg a folt eltűnik. Utána kiöblítjük, vagy langyos szappa-nos vízben, pár csepp szalmiák-szeszt és ebben áztatjuk. Hason-lóképpen vesszük ki a vörösbor-foltot is, amit legjobb frissen só-val meghinteni.

Zsír-, olajfolt. Vászonneműből szappanos vagy lúgos vízzel ki-mosható. Gyapjából tiszta benzinnel, vagy étterrel, esetleg ben-zin-szalmiákszesz keverékkel tá-volíthatjuk el. Selyemből benzinnel, vagy kloroformmal bedör-zsölve és magnéziummal behint-ve vesszük ki a foltot.

Olajfestékfolt. Terpentinbe mártott ruhával dörzsöljük, ha a folt erősebb, áztatjuk. A foltok tisztázásánál az anyagokat min-dig saját színével dörzsöljük.

Penészfoltot fehérneműből hid-rogén-peroxidos oldattal vehet-jük ki, utána kimossuk és napon szárítjuk, vagy csak nedvesítjük és napon szárítva ezt az eljárást többször ismételjük.

Akikről keveset beszélünk:

Ha az ember elmegy egy városba, a nap bizonyos órájában az utca ké-pébe szorosan beletartozó egyénnel találkozik, általá-ban gyalogosan, nagy tá-skával a nyakában. Nem nehéz kitalálni, ki is lehet. A postás. Ürömök, bánatok kézbesítője. Hamvasarcú leányok lesik remegve, hogy vajon hozzá-e a vár-va-várt szerelmes levelet. Ha pénzt visz a házhoz, marasztalják jó szóval, meg egy kis toroklőgéssel.

Általában idősebb kor-osztályhoz tartoznak a le-vélkézbesítők. Nos, itt Vár-palotán más a helyzet. Fia-talemberek, mondhatnánk gyerekek a postások. Für-gemozgású, 16 éves fiatal-

szaporítás úgy történik, mint az előző sorban.

Hatodik—tizenkettedik sor. Az egyráhajtásos pálcák száma minden sorban kétfelé több. A szaporítás úgy történik, mint a negyedik sorban. A pálcacsoport-ök között 4 láncszemes ív készül.

Tizenharmadik sor. 11 egyráhajtásos pálcát, 2 lánc-szem, 11 egyráhajtásos pálcát és 4 láncszem váltakozik körbe.

Tizennegyedik sor. 9 egyráhajtásos pálcát (a szélén még mindig szaporítva) utána 4 4 láncszemet egyráhajtásos pál-cával szúrunk az előző sor 4 lánc-szemes ívébe, majd újabb 4 lánc-szemet 1 egyráhajtásos pálcával öltünk az előző sor pálcacsoport-jának negyedik szemébe. Ezután 8 egyráhajtásos pálcát horgolunk. 4 láncszemes ív után a minta is-métlődik.

Tizenötödik sor. 7 egyráhajtásos pálcát (a szélén mindig szaporítva) után 7 lánc-szemet 1 egyráhajtásos pálcával öltünk az előző sor 4 láncszemes ívének negyedik szemébe. 1 egy-ráhajtásos pálcát az előző sor pál-cája fölé és 1 egyráhajtásos pál-cát a következő ív első szemébe.

7 láncszemet egyráhajtásos pál-cával öltünk az előző sr pálcacsoportjának negyedik szemébe és még 6 egyráhajtásos pálcát ké-szítünk. 4 láncszem után ismétel-jük.

Express és ajánlott leveleket, táviratokat, távirati pénzesutalványt és express csomagokat hoz el a cím-zetteknek. Nagyon sokan szólítják meg emiyyen: „Jóska! Nekünk hozott va-lamit?” S milyen jó érzés, ha van „valami”.

Szép ez a foglalkozás és érdekes, de van rossz oldala is. Mikor beköszön-tenek az őszi esőzések, gyalázatosan nagy sárban kell küzködni, vagy télen nagy hófúvás esetén, bi-zony nem gyerekjáték a kézbesítés.

Tehát, mint mindennek, ennek is van jó és rossz oldala. Munka után haza-megy és regényeket olvas, néha-néha még mesésköny-

Tizenhatodik sor. 3 egyráhajtásos pálcát (szapo-rítva) után 6 láncszemet 1 egy-ráhajtásos pálcával öltünk az elő-ző sor 7 láncszemes ívének har-madik szemébe, a következő két szembe szintén 2 egyráhajtásos pálcát horgolunk. 6 láncszemet ugyanis 3 egyráhajtásos pálcát kö-vet, a következő 7 láncszemes ív-be. Újabb 6 láncszem után 5 egy-ráhajtásos pálcát horgolunk, majd 5 láncszem után a mintát ismétel-jük.

Tizenhetedik sor. 3 egyráhajtásos pálcát (szapo-rítva) után egy 6 láncszemes ív, 3 egyráhajtásos pálcát, 1 hatláncsze-mes ív, 3 egyráhajtásos pálcát, 1 hatláncszemes ív, 3 egyráhajtásos pálcát, 1 hatláncszemes ív és vé-gül ismét 3 egyráhajtásos pálcát következik. A hatláncszemes ívek közötti 3 egyráhajtásos pálcát az előző sorhoz hasonlóan horgol-juk. 5 láncszem után ismételjük.

Tizennyolcadik sor. 6 egyráhajtásos pálcát (3 az elő-ző sor pálcái fölé, 3 az előző sor hatláncszemes íveinek első három láncszemébe), 6 láncszem, 3 egy-ráhajtásos pálcát; 6 láncszem, 3 egyráhajtásos pálcát; 6 láncszem, 6 egyráhajtásos pálcát) 3 az előző sor negyedik hatláncszemes ívé-nek utolsó három láncszemébe, 3 az előző sor pálcái fölé), 5 lánc-szem váltakozik körbe.

A terítő készítés leírását követ-kező számunkban közöljük.

A POSTÁS

Ha az ember elmegy ember száguld — hátán nagy táskával — hazai gyártmányú kerékpárjával. Megáll egy ház előtt, a ke-rekpárt a kerítésnek tá-baszítja és már megy is be-felé. Lesbe állunk a kapu-nál. Nem sokáig kell vár-ni, már jön is. Elénk bar-na szemével nyugtalanul pillant ránk. Mit is aka-runk?

Megkérjük, hogy csak öt percig legyen türellemmel, Azért elindulunk gyalogo-san, s közben beszélgetünk.

Menyhárt Józsefnek hív-ják, 1941-ben született Vár-palotán. „Már” egy éve a postánál dolgozik. Ha dél-előttes, akkor 7 óától 1 óráig van szolgálatban.

vet is. Aztán elmegy mozi-ba. Máshová nem jár. Meg-kérdezzük, hogy udvarol-e? Nem. Mondja határozottan. Igaz is, Van még ideje elég.

870 forint a havi fizeté-se. Elégedett is vele. Ezt az összeget hazaadja szü-leinek és így néki nincs gondja, sem a ruházkodás-ra, sem a kosztra.

Szeretne később a postá-nál tanfolyamra járni, hogy képezze magát. Ez a lehe-tősége is megvan.

Lejárt az öt perc. Meny-hárt Jóska búcsúzkodik. Fel pattan kétkerékű táltosá-rra, aztán már száguld is. Viszi a leveleket, híreket, az egyik várpalotai pos-tás.

A kapitány és hőse

Magyarul beszélő nyugatnémet film

Izgatót férfi jár fel s alá a szo-bában. Egy láthatatlan gyerek-hang mutatja be: „Ez itt Keller-mann úr. Azért olyan izgatott, mert éppen engem vár. Én ugyanis még nem vagyok a világon. Most fogok megérkezni.” S valóban, egy másodperc múlva nyílik a másik szoba ajtaja, mosolygó ápolónő lép be s jelenti: „Jöjjen Keller-mann úr. Apa lett.” 1926-ot írunk.

Csaknem tizennyolc évvel ké-sőbb, 1943-ban folytatódik a film története. Iskolateremben va-gyunk, a falon a Führer fényképe, a katedrán keménykötésű tisz-taszónokol az érettségiző ifjakhoz a háborúról, a haza iránti kotelessé-gekről. Beszède végén megkérde-zi: „Nos, fiaim, ki jelentkezik kö-zületek önkéntesnek?” — Egyre-másra állnak fel a fiúk, végül már talpon van az egész osztály, csak egy valaki marad ülve: Paul Kel-lermann, egy sovány, sápadt, szemüveges fiatalember. De ami-kor látja a nagy megdöbbenést, kénytelen-kelletlen ő is jelentke-zik.

Igy kezdődik Paul Kellermann katonai karrierje. Természetesen a szakaszban ő a legügyefogyot-tabb, a legfégyelméletlenebb —

igazi ábrándoslelkű, mulya civil. Mind az őrmesterének, mind a századosának sok baja van vele, Kellermann gyakorlat közben nem a parancsot lesi, hanem a lába előtt lévő kakukkfűvön mereng s még egész sereg, ehhez hasonló „civil” szokása van. — S Kellermannból két hét múlva egy külö-nös éjszaka után mégis hős lesz. Hogyan?

Paul kitalál egy mesét arról, hogy tizennygy embert mentett ki a bombazáporból. S ezért vaske-resztet kap. A fiúnak egyszeriben nagy becsülete lesz a kaszányá-ban, ünnepélyesen felvonultatják előtte a századot, parancsnoka babusgatja, azt sem tudja, mit csináljon vele.

S a „hőstett” híre messzire el-jut, egészen az ezred parancsnok-ságát ellátó tábornokig, aki ma-gához rendeli a hőst és kapitányát. Francia pezsgőt hozat nekik s közli, hogy a századost — hiszen az ő érdeme, hogy ifjú k'képzett-jei között ilyen hősök akadnak! — órnaggyá lépteti elő.

A kapitány és hőse című magya-rul beszélő nyugat-német filmet a Szabadság Kultúrotthon október 7—9-ig mutatja be.

Kö Az

A várpalotai gozói is konfere-letken tárgyal-évi október hó-új államigazgat-szabályozza és-tali ügyintézés

Az 1957. év-sítja a szocial-törvényesség r-terjesztését is-tegázóan és féle és sokfaj napvilágot, — a dolgozók ne-de a hivatali-tak mindig eli-igazgatási tö-hogy a tanács-tartozik mind-tási ügy, ame-más államigaz-körébe nem u-

Jelentős in-nek az, hogy-ügyeik intézé-vül, munkah-szervek is jo-kell a dolgozi-kaidót elvesz-séggel távolí-utazni.

A tárgyalá-törvény, a-felsőbbfokú-tésében nem-intéző, aki-mozatalában

Az

A pénzüg-vevéséről és be-mó kéri — az-sói helyszíni s-

Az adózó-foglalkozik az-nyiben az adó-kamatot, adóp-táridő alatt, v-adótartozására-súl. Erdemes-tést javukra.

keresete, illel-hat, erről a-pénzüg-vagy egésze-lyezhet.

A most-mikor ad fel-bizottsága, v-

A napi-vezetőségi-hogy a ta-len. Igaz, e-nek az i-kettő bejő-menni. P-egyetlen h-ry Györg-lyett elm-jelent vez-zott besz-bajairól, napokban

Az elő-egyik ve-mesél el-sítette, s-szankodik

— A l-melöszöv-hold kuk-tet a vol-ság tudta-páni és-nak. Azo-léptek k-Ezek kö-is, aki 19-de után-lkezetet.

Máknak i-nála sze-az embe-kellett v-valamen-án lévő